

NATi sektsiooni tööprogramm 2023–2025

I. Taust

- **Mitmesugused ja omavahel seotud ülemaailmsed kriisid**, millega peame toime tulema – COVID-19 pandeemia mõju, kliima- ja elurikkusega seotud hädaolukorrad (mis mõjutavad ka meie toidutootmissüsteeme), elukalliduse kriis ning Ukrainas ja mujal toimuvate konfliktide tagajärjed – mõjutavad jätkuvalt NATi sektsiooni tööd ka ametiaja teisel poolel 2023.–2025. aastal. Eelkõige peab NATi sektsioon jätkama Ukraina sõja tagajärgede käsitlemist sektsiooni erinevates asjakohastes töövaldkondades.
- **Euroopa põllumajandussektoris ning põllumajanduslikus toidutööstuses** tehti pandeemia ajal suuri jõupingutusi ning suudeti igal ajal säilitada varustatuse tase, et vastata elanikkonna nõudmistele. Isegi kuude jooksul, mil tekkisid suuresti Ukrainasse sissetungimisest põhjustatud energiakriis ja tarnehäired, jätkas sektor toimimist. Ametiaja teisel poolel peab NATi sektsioon jätkama tööd põllumajandusliku toidutööstuse süsteemi tugevdamiseks, võttes arvesse kõiki toidutarneahelas osalejaid, et jätkata tõhusat reageerimist, tugevdades oma strateegilist rolli ja tagades oma jätkusuutliku konkurentsivõime¹ mitmete kriiside kontekstis.
- **NATi sektsioon peaks tuginema** viimastel aastatel loodud **alustele**, säilitama nn punase joone ja edendama pikaajalisi strateegiaid, mis põhinevad kestliku arengu tegevuskaval aastani 2030 ja Euroopa rohelises kokkuleppes seatud kliimanetraalsuse eesmärkidel.
- **Euroopa Parlamendi valimised ja komisjoni koosseisu uuendamine** 2024. aastal annavad võimaluse nii vastata konsulteerimistaotlustele kui ka kujundada tegevuskava tulevikus.
- Oma töö kaudu **jätkab NATi sektsioon protsesside ja struktureeritud lähenemisviiside väljatöötamist**, et mõjutada tugevamini poliitikakujundamise protsesse tihedas koostöös oma tööorganite ja struktuuridega (kestliku arengu vaatlusrühm, alaline töörühm „Kestlikud toidusüsteemid“, ÜRO kliimamuutuste raamkonventsiooni osaliste konverentsi ajutine töörühm, Euroopa ringmajanduse sidusrühmade platvorm) ning Euroopa Majandus- ja Sotsiaalkomitee muude sektsioonidega / CCMİga.

¹

„Selleks et terviklik ELi toidupoliitika oleks Euroopa tarbijate seisukohalt tõeliselt asjakohane, on pakkumise poolt vaadates määrav tähtsus sellel, et ELis kestlikult toodetud toit oleks konkurentsivõimeline. See tähendab, et Euroopa põllumajandusliku toidutööstuse sektor on võimeline tarnima tarbijatele toitu hinnaga, mis sisaldab lisakulusid tulenevalt sellistest kriteeriumidest nagu jätkusuutlikkus, loomade heaolu, toiduohutus ja toitumine, aga ka õiglane tulu põllumajandustootjatele, ning samas säilitab oma positsiooni valdava enamuse tarbijate eelisvalikuna.“ Arvamus „Kodanikuühiskonna panus tervikliku ELi toidupoliitika väljatöötamisse“, punkt 5.8, [ELT C 129, 11.4.2018, lk 18](#).

II. Valdkonnaülesed põhimõtted ja töömeetodid

- Väga oluline on **edendada kodanikuühiskonna struktureeritud kaasamist** eri poliitikameetmete kujundamisse, rakendamisse ja järelevalvesse. NATi sektsioon jätkab ettepanekute ja algatuste toetamist ning edasiarendamist kaasavama lähenemisviisi edendamiseks, tugevdades olemasolevaid algatusi (nt Euroopa ringmajanduse sidusrühmade platvorm ja maaelupakt) ning edendades uusi (nt Euroopa toidupoliitika nõukogu ja sidusrühmade võimalus osaleda kestliku arengu eesmärkide rakendamises). Samuti kaasatakse rohkem alaesindatud rühmi (nt põliskogukonnad).
- **Noorte kaasatuse suurendamine:** juba mitu aastat on Euroopa Majandus- ja Sotsiaalkomitee töötanud selle nimel, et integreerida noorte arvamus paremini oma töösse ja ELi otsustusprotsessi struktureeritud ning sisukal viisil. NATi sektsioon on olnud nendes jõupingutustes teerajaja ning kavatseb jätkuvalt võimendada noorte ja noorteorganisatsioonide seisukohti kliima ja kestlikkuse küsimustes järgmiste projektide kaudu: [Noorte kliima ja kestlikkuse ümarlauad](#), [Euroopa Majandus- ja Sotsiaalkomitee noorte delegaat ÜRO kliimamuutuste raamkonventsiooni osaliste konverentsil](#) ja [Euroopa ringmajanduse sidusrühmade platvorm](#).
- **Kestlikkuse, ringmajanduse, maapiirkondadele avalduva mõju hindamise ja ELi noortetesti integreerimine sektsiooni prioriteetidesse:** kogu NATi sektsiooni tegevus peaks aitama kaasa kestliku arengu eesmärkide elluviimisele ning seost kestliku arengu eesmärkidega tuleks võimaluse korral alati selgelt väljendada. Selleks et ringmajandus muutuks ringluspõhiseks ühiskonnaks, tuleks ringmajanduse põhimõtted kaasata ka NATi sektsiooni kogu poliitikatöösse, näiteks kestlike toidusüsteemide, elurikkuse ja maapiirkondade valdkonnas. NATi sektsiooni eesmärk on hinnata uute seadusandlike algatuste eeldatavat mõju maapiirkondadele (nn maapiirkondadele avalduva mõju hindamine²), kohaldades põhimõtet „kedagi ei jäeta kõrvale“, ning tuua kõigi sektsioonide arvamustes esile maapiirkondade potentsiaal kestliku arengu eesmärkide saavutamisel. NATi sektsioon annab oma panuse ka komitee võetud kohustusse rakendada tõhusalt [ELi noortetesti](#) ja [resolutsiooni „Euroopa noorteaasta pikaajaline pärand: noorte integreerimine ja nende mõjuvõimu suurendamine“](#), tuginedes eelseisva uuringu „[Noorte struktureeritud kaasamine pärast Euroopa noorteaastat 2022](#)“ tulemustele.
- **Kestlikkusega seotud teadmiste, oskuste ja hariduse edendamine kogu elanikkonna seas alates varasest east ning eri poliitikavaldkondades.** NATi sektsiooni varasema töö põhjal on oluline luua kriitiline mõtlemine ja teadmised kestliku arengu eesmärkide – ja konkreetsemalt põllumajanduse ja kestliku toidu – vallas, eelkõige noorte jaoks, ning pakkuda arutelufoorumeid (nt põllumajanduse, toidusüsteemide, ringmajanduse jne teemal) ning tuua esile karjäärivõimalused nendes sektorites.
- **Põhiõigustel põhineva lähenemisviisi kasutuselevõtt kõigis NATi sektsiooni töövaldkondades**, sealhulgas näiteks õigus kestlikule ja tervislikule toidule, tervislikule keskkonnale jne, mis on osa heaolumajandusest.

²

Vt [ELi maapiirkondade arengu pikaajaline visioon](#) – maapiirkonnad on kodus peaaegu 30 %-le ELi elanikkonnast.

- **Tulevikusuundade analüüsi** rakendamine NATi arvamustes ja eri algatustes tagamaks, et meie soovitud toovad pikas perspektiivis kasu ning aitavad luua ELis avatud strateegilist autonoomiat ja kestlikkust, eelkõige põllumajandus- ja toidutootmissektoris.
- **Tiheda koostöö tagamine Euroopa Majandus- ja Sotsiaalkomitee teiste seksioonide/tööorganitega** kõigis NATi seksiooniga seotud poliitikavaldkondades. Vaid lõpetades kapseldumise ja tehes koostööd on meil võimalik leida meie ees seisvatele keerulistele probleemidele süsteemseid lahendusi.
- **Arvamuste järelemeetmete ja teabevahetuse tugevdamine** strateegiliste lähenemisviiside kaudu, et saavutada suurem mõju.
- **NATi seksiooni liikmete ja sekretariaadi meeskonnavaimu edendamine** koosloomise ja ühise kavandamise kaudu: meil on erinevad rollid ja me saame kasutada oma isiklike tugevaid külgi paremate tulemuste saavutamiseks. Sekretariaat saab toetada ja varustada liikmeid, et komitee saaks täita nõuandvat rolli, aga ka selleks, et nad saaksid esile tuua kohapeal toimuva.
- **„Oma sõnade järgi tegutsemine“ – eeskuju näitamine kestlike ja kaasavate töömeetodite järgimisel** jätkuva koostöö kaudu EMASiga (plastivaba, toidujäätmete vähendamine, pehme liikuvus, kestlik hankimine, kliimanetraalsus jne), digivahendite, veebinaaride jms kasutamise optimeerimise ning ürituste kaasavamaks muutmisega (sooline tasakaal, noorte osalemine, nn Brüsseli mullist kaugemale minek, kaasates näiteks kohalikke kogukondi, põlisrahvaid jne).

III. Üldine prioriteet

Üldine prioriteet tugineb varasemale mandaadile ja keskendub järgmisele.

„Süsteemaatilise muutuse ja heaolumajanduse edendamine, mida vajame Euroopa rohelise ja sotsiaalse kokkuleppe ning kestliku arengu eesmärkide edukaks rakendamiseks õiglase ülemineku suunas. See aitab muu hulgas edendada kestlikumaid ja õiglasemaod põllumajandus- ja toidutootmissüsteeme ning maapiirkondade õitsengut, austades samal ajal planeedi taluvuspiire.“

Mitme kriisi tingimustes jäävad kestliku arengu eesmärgid meie majakaks kui ainus üldine visioon rahust, sotsiaal-majanduslikust jõukusest ning keskkonnasäästlikkusest. Suutmatust rakendada kestliku arengu eesmärkide põhimõtteid, nagu sotsiaalne kaasatus, puhas energia, üldine juurdepääs avalikele teenustele ning vastutustundlik tarbimine ja tootmine, põhjustab veelgi rohkem kriise ja geopoliitilist rivaalitsemit. Kestliku arengu eesmärkide rakendamata jätmine kahjustab ka ettevõtjaid ja edasist konkurentsivõimet.

Loodetavasti jäävad kliimanetraalsuse ja õiglase ülemineku eesmärgid institutsioonide tegevuskavades ka lähiaastatel olulisele kohale. Igal juhul **on rohepöörde sotsiaalse mõõtme arendamine, austades samal ajal planeedi taluvuspiire, heaolumajanduse, kestlikuma ja õiglasema põllumajandus- ja toidutootmissüsteemi ning maa- ja linnapiirkondade tasakaalustatuma arengu saavutamise jaoks ülioluline.** Üleminek kestlikkusele on edukas

ainult siis, kui see põhineb laiapõhjalisel toetusel, õiglasel üleminekul ja ühiskonna kõigi osade aktiivsel osalemisel. NATi sektsiooni käimasolev töö heaolumajanduse nimel, mis ulatub majanduskasvust kaugemale, on asjakohasem kui kunagi varem, sest üha rohkem kodanikuühiskonna osalejaid ja akadeemilisi ringkondi edendavad süsteemset ning ümberkujundavat lähenemisviisi, et ühendada sotsiaalne heaolu ja elujõuline majandusareng planeedi taluvuspiiride austamisega.

IV. Poliitilised prioriteedid

1. NATi sektsioon jätkab ametiaja teisel poolel **kestliku arengu eesmärkide rakendamise kiirendamist** tihedas koostöös kestliku arengu vaatlusrühmaga, jätkates jõupingutusi, et nõuda ELi üldist kestliku arengu eesmärkide strateegiat, tehes ettepaneku kodanikuühiskonna osalejate struktureeritumaks kaasamiseks (mille jaoks komitee võiks pakkuda kogunemispaika) ja edendades poliitikavaldkondade sidusust. NATi sektsioon jätkab asjakohaste arvamuste ja kaastööde ettevalmistamist koostöös teiste komitee sektsioonidega / CCMiiga, osaleb iga-aastasel kõrgetasemelisel poliitilisel foorumil New Yorgis ning teeb koostööd peamiste sidusrühmade ja võrgustikega, nagu kestliku arengu lahenduste võrgustik ja Euroopa kestliku arengu võrgustik.
2. **Kliimaneutraalsus** on NATi sektsiooni töös jätkuvalt kesksel kohal, puudutades samal ajal paljusid muid komitee prioriteetide aspekte. NATi sektsioon jätkab ÜRO kliimamuutuste raamkonventsiooni ajutise töörühma tööd, valmistades tihedas koostöös kliimameetmete peadirektoraadi ja kodanikuühiskonna organisatsioonidega ette osalemist ÜRO iga-aastastel kliimakonverentsidel, et aidata kaasa eesmärgile saavutada 2050. aastaks ELis kliimaneutraalsus.
3. **Ringmajandus** jääb valdkondadevaheliseks prioriteediks tihedas koostöös ühtse turu, tootmise ja tarbimise sektsiooni (INT) ja keskkonna peadirektoraadi ning teadusuuringute ja innovatsiooni peadirektoraadiga, kaasates vajaduse korral ka teisi sektsioone ja CCMId, et integreerida seadusandliku töö laiaulatuslikud toimikud. Edulooks osutunud Euroopa ringmajanduse sidusrühmade platvorm, mida juhib 24 kodanikuühiskonna organisatsioonist koosnev koordineerimisrühm, jätkab uue ringmajanduse tegevuskava rakendamist, kiirendades seeläbi üleminekut ringmajandusele nii Euroopas kui ka mujal. Selle prioriteetse valdkonna kontekstis jätkab ja tugevdab NATi sektsioon ka oma biomajanduse alast tööd, sidudes toidu ja põllumajanduse ringmajandusega ning osaledes Euroopa biomajanduspoliitika foorumil.
4. **Tervikliku toidupoliitika edendamine – kestlikuma ühise põllumajanduspoliitika (ÜPP) ja ühise kalanduspoliitika (ÜKP) suunas**
 - **Kestlikumad ja õiglasemad toidusüsteemid** on jätkuvalt NATi sektsiooni peamine prioriteet, eelkõige tulevase kestlike toidusüsteemide raamistikuga kontekstis. Raamistikuga

pannakse alus süsteemsetele muutustele, mida vajavad kõik toidusüsteemi osalised. Samuti loob see raamistiku toidusüsteemide tulevaseks juhtimiseks, mis võib loodetavasti hõlmata Euroopa toidupoliitika nõukogu loomist. Eelkõige keskendutakse sektsioonis kestlike toidusüsteemide tõhusa ja kaasava juhtimise edendamisele ning kestliku toidu jaoks avatud strateegilise autonoomia edendamisele. Komitee on juba teinud ettepaneku, et kõigis ELi tulevastes kaubanduslepingutes tuleks rakendada ülemaailmsete kestlikkusstandarditena roheline kokkuleppe strateegiat „Talust taldrikule“ ja elurikkuse strateegiaid. EL on toidu kestlikkuse ja kvaliteedi suhtes esirinnas ning peaks tagama **kaubanduslepingutes standardite tõelise vastastikkuse**, eelkõige seoses heaolu, kestlikkuse, läbipaistvuse ja jälgitavusega talust kuni taldrikuni. See on vajalik üha konkurentsipõhisemaks ja avatumaks muutuvast globaalses kontekstis. Samuti on oluline vaadelda suhteid naaberriikidega.

- **Kestlikum ja õiglasem põllumajandus:** NATi sektsioon jätkab strateegia „Talust taldrikule“ rakendamise toetamist, pakkudes samal ajal ELi põllumajandustootjatele ja valdkonna töötajatele toetust ja konkreetseid vahendeid (nt müügi edenduspoliitika, kvaliteedikavade, päritolumärgistuse, ebaausate kaubandustavade keelustamise, kohalike tootmis- ja turustussüsteemide toetamise jms kaudu), luues maapiirkondades alternatiivseid tuluallikaid (nt taastuenergia kaudu), soodustades põlvkondade vahetumist, edendades oma senist tööd valgustrateegia teemal ja esitades aegsasti komisjoni uue koosseisu jaoks soovitusi ühise põllumajanduspoliitika (ÜPP) järgmiseks läbivaatamiseks konkreetsemalt omaalgatusliku arvamuse kaudu.
 - Ühine põllumajanduspoliitika on olnud Euroopa integratsioonis kesksel kohal, kuid peame tegema tööd selle parandamiseks, et vastata majanduslikele, sotsiaalsetele ja keskkonnaalastele vajadustele. Tulevikukindel põllumajandus- ja toidutootmise süsteem peaks tagama põllumajandusettevõtete ja põllumajandusliku toidutööstuse, eelkõige põllumajandusliku pereettevõtluse ning väikeste ja keskmise suurusega ettevõtjate elujõulisuse.
 - NATi sektsioon edendab ka läbipaistvust kogu turustusahela ulatuses. Selged märgistuseeskirjad tarbijate jaoks, kaitstud geograafilise tähise ja kaitstud päritolunimetuse päritolutähised ning tarbijaid ja tootjaid mõjutavate spekulatiivsete protsesside kontroll aitavad vältida turu moonutamist ja kogu ahela kahjustamist.
- **Säästev kalapüük (sh vesiviljelus):** NATi sektsioon töötab välja tervikliku visiooni, millega edendatakse sektori õiglast üleminekut, edendades samal ajal CO₂ heite vähendamist, kaitstes elurikkust, rõhutades tervisliku toitumisega seotud toitumisaspekte ja edendades maapiirkondade võimalusi. Visiooni rakendamist saaks seejärel kohandada kohalike ja riiklike iseärasuste järgi.

5. Looduskapitali taastamine ja säilitamine – tervislik planeet tervislikele inimestele

- **Elurikkus:** 2022. aasta Kunmingi-Montreali üleilmne elurikkuse raamistik kujutas endast ajaloolist saavutust võitluses elurikkuse vähenemise vastu. Siiski on vaja teha palju

rohkem, et kaitsta ja taastada looduslikke ökosüsteeme, millest sõltuvad inimesed ja suurem osa nende majandustegevusest (nt suurkiskjad). Eelkõige peaksid inimesed vaatama uuesti läbi oma suhte loodusega ja vaja on muuta narratiivi. NATi sektsioon teeb uute volituste raames suuremaid jõupingutusi, et tagada elurikkuse kaitse struktureeritum käsitlemine ning suurendada kliima- ja elurikkuse konventsiooni osaliste konverentsi protsesside koostoimet.

- **Keskkonnakaitse (õhk, vesi, muld):** NATi sektsioon jätkab keskkonnakaitse ja laiendatud tootjavastutuse süsteemide integreerimist kõikidesse ELi poliitikavaldkondadesse. See on õhu, vee, pinnase ja tarbekaupade saastumise ennetamisel ja kõrvaldamisel endiselt väga oluline. Eelkõige annab NATi sektsioon ka panuse komitee käimasolevasse töösse, mille eesmärk on edendada ELi sinise kokkuleppe kaudu veevaldkonna strateegilisemat käsitusviisi. Tugevdatakse seoseid keskkonnakaitse, ringmajanduse ja heaolumajanduse ning kodanike tervise vahel.
- **Õigustepõhine lähenemisviis inimeste ja looduse heaks** – õigus tervele keskkonnale ning keskkonnaalase õigustiku rakendamine ja pidev täiustamine: kuna inimõigused ja keskkond on omavahel seotud, on puhas, tervislik ja kestlik keskkond vajalik muu hulgas selliste põhiliste inimõiguste täielikuks kasutamiseks nagu õigus elule, tervisele, toidule, veele ja kanalisatsioonile ning arengule. Selles kontekstis on kõige tõhusam edasiliikumise viis tegutseda Euroopa Liidu nimel, kus keskkonnaalaseid õigusi tõeliselt rakendatakse ja pidevalt parandatakse. NATi sektsioon tugineb viimaste aastate tööle, et arendada edasi õigustepõhist lähenemisviisi inimeste ja looduse heaks.

6. Maa- ja linnapiirkondade kestliku arengu suunas – tervikliku strateegia rakendamine

- **Veelgi suurem panustamine maaelupakti lihtsustamisse poliitilisel tasandil.** Üldsuse osalemine on maa- ja linnapiirkondade kestliku arengu tagamiseks otsustava tähtsusega: Euroopa peaks kuulama maapiirkondi ja nende kogukondi – see ulatub põllumajandussektorist kaugemale. NATi sektsiooni konkreetne tegevus võiks tähendada näiteks edasist osalemist maaelupakti ühises kavandamises ja kaks korda aastas toimuva maaelupakti konverentsi korraldamises; komitee liikmete kaasamist riiklikul tasandil, et edendada kohustuste võtmist (kohalikul tasandil); maaelupakti edendamist ja rakendamist sektsioonide/CCMI ja vaatlusrühmade komiteesiseste koosolekute kaudu, nt maapiirkondade liikuvuse, digiülemineku jne teemal, või sihtotstarbeliste koosolekute korraldamise kaudu; komitee kodanikuühiskonna auhinna või ürituse „Sinu Euroopa, Sinu arvamus“ võimalikku korraldamist maapiirkondades.
- **Tervikliku strateegia väljatöötamise jätkamine**, koostöö suurendamine muude organite (alaline töörühm) ja sektsioonidega (nt majandus- ja rahaliidu ning majandusliku ja sotsiaalse ühtekuuluvuse sektsioon (ECO), tööhõive, sotsiaalküsimuste ja kodakondsuse sektsioon (SOC)), et komitees edendada struktureeritumat lähenemisviisi, ning ka väliste sidusrühmade ja teiste institutsioonidega (Euroopa Regioonide Komitee, Euroopa Komisjon, Euroopa Parlament). Euroopa maa- ja linnapiirkonnad ei arene ühtemoodi.

Väga oluline on edendada poliitikat, mis ohjeldaks seda suundumust, tagaks õiglase ja kehtliku ülemineku heaolumajandusele kõigis piirkondades ning edendaks elanikkonna tasakaalustamist.

V. NATi sektsioon ja selle organid – ühine struktuur

NATi sektsiooni pädevusvaldkonnad on järgmised: kehtlikud toidusüsteemid, põllumajandus, kalandus, keskkonnakaitse ja elurikkus, metsamajandus, maa- ja linnapiirkondade areng, kehtlik areng, kliimapoliitika ja kliimameetmed, ringmajandus. Need on loetletud komitee juhatus otsuses komitee struktuuriüksuste ja tööorganite ratsionaliseerimise kohta.

NATi sektsioon hõlmab veel kolme organit: kehtliku arengu vaatlusrühm, alaline töörühm „Kehtlikud toidusüsteemid“ ja ÜRO kliimamuutuste raamkonventsiooni osaliste konverentsi ajutine töörühm. Lisaks tagavad NATi ja INTi sektsioon komitee ja Euroopa Komisjoni ühise Euroopa ringmajanduse sidusrühmade platvormi jaoks sekretariaadi. Nende organite töö seostatakse NATi sektsiooni põhitööga, et edendada koostööd, tagada järjepidevus ja maksimeerida mõju.

